

Nieuwsblad van en voor alle bewoners van het Van Stolkpark en de Scheveningse Bosjes. Uitgave van de Wijkvereniging "Van Stolkpark".

Ambitie Internationaal Park

Onderdoorgang Teldersweg

Het college van B&W heeft onlangs een conceptraadsvoorstel en -ambitiedocument vastgesteld voor het Internationale Park.

1 december vond daarover een informatieavond plaats. Schriftelijke reacties (=inspraak) zijn mogelijk tot 3 januari 2016. De

gemeente schrijft dat de inbreng zoveel mogelijk in de definitieve plannen wordt verwerkt.

Wat staat het college voor ogen met het Internationale Park? Den Haag wil zich graag profileren met een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor internationale organisaties en bedrijven (Stad van Vrede en Recht). Veel expats wonen al in dit deel van de stad. Ook in het Van Stolkpark zijn veel nationaliteiten vertegenwoordigd, die hier wonen, werken en recreëren. Dat laatste kan naar het oordeel van de gemeente beter. Er zijn twee schitterende parken, waar wandelaars, natuurliefhebbers en fietsers graag gebruik van maken. De Scheveningse Bosjes, waaronder het gebied rond de Waterpartij, met uitlopers langs de Scheveningse weg, het Belvédèrreduin en het gebied van de voormalige 72 trapjes achter Madurodam vormen een prachtig groen gebied. Het naastgelegen Westbroekpark kent een heel ander karakter, en wordt eveneens intensief gebruikt voor sport en spel, picknicks en bezoek aan de bijzondere

Vervolg op pagina 3

13 februari 2016 Buurtborrel

Zet het alstublieft op uw kalender: zaterdag 13 februari, van 17.00-19.30 uur
Locatie: Crowne Plaza-Promenade, Van Stolkweg 1
Op uitnodiging van de nieuwe General Manager Boudewijn Martens!
Geeft u zich alstublieft zo spoedig mogelijk, uiterlijk 6 februari, op bij: info@vanstolkpark.nl.

foto: Ingrid-Anne Broersen

Genieten van de kindervoorstelling onder de bomen van het Thomas van Stolkplein

Inhoud

Kort nieuws	4, 6, 8, 9, 13
Buurtfeest 2015	5
Invoering betaald parkeren	7
Nieuwe manager Crowne-Plaza	8
In memoriam Koos Zeper	9
Afscheid Caroline de Jong	10
Den Haag in beelden	10
De rol van een wijkvereniging	11
Hoe modern is het Van Stolkpark?	12
Een aanval op de wildernis	14
Fietspaden Scheveningse Bosjes	15
Agenda 2016	16

De Ouderenadviseurs

Zelfstandig blijven wonen

Heeft u een probleem en komt u er zelf niet uit?

Heeft u te maken met eenzaamheid, rouw en verlies of huiselijk geweld?

Heeft u vragen over huisvesting, financiën of regelingen?

Heeft u hulp nodig als mantelzorger?

Onze ouderenadviseurs helpen u graag!

Ook kunt u bij hen terecht voor praktische zaken zoals vervoer, boodschappen, administratie en klusjes in en om het huis.

Meer informatie of een afspraak maken

Op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur:

(070) 416 20 20

ouderenadviseurs@welzijnscheveningen.nl

www.welzijnscheveningen.nl

*De ouderenadviseur
komt zo nodig bij
u thuis.*

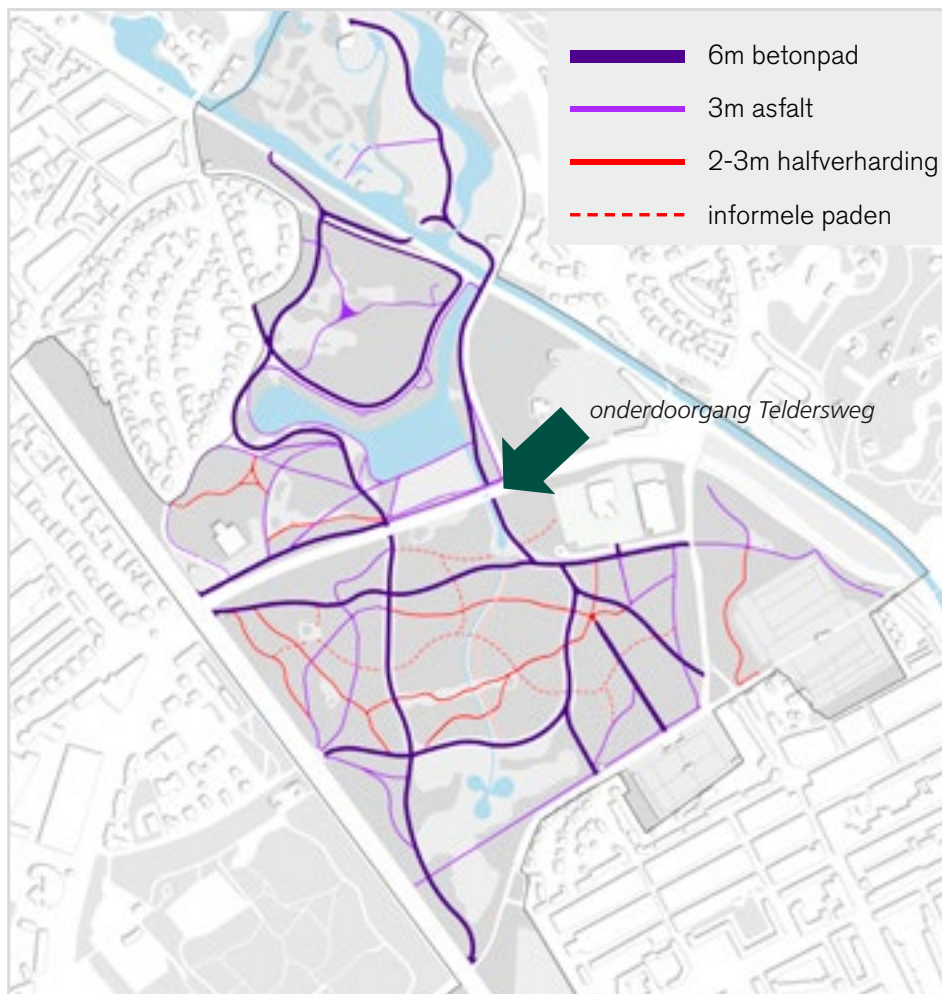
Ambitie Internationaal Park Vervolg van pagina 1

rozencollectie en parktuin. De paden in de Bosjes zijn echter sleets en ook het groen zou kunnen profiteren van een deskundig en zorgvuldig beheerplan afgestemd op de wensen van nu. Een grotere diversiteit in zowel het groen als de padenstructuur zou het gebied nog aantrekkelijker kunnen maken.

In het ambitiedocument zijn de wensen geïnventariseerd en zijn voorstellen uitgewerkt voor het gebied van de hele Scheveningse Bosjes en het Westbroekpark:

- meer mogelijkheden voor een rondje wandelen en fietsen
- een lang gekoesterde wens tot verbinding van de twee delen van de Bosjes aan weerszijden van de Teldersweg zou met een onderdoorgang werkelijkheid kunnen worden
- de Scheveningseweg krijgt een opknappingsbeurt, mede als gevolg van de verzwaring van tramlijn 1
- op een aantal plekken wordt een horecafunctie toegevoegd
- de voormalige uitzichtpunten op het Belvédèreduin en/of de 72 trapjes krijgen een nieuwe invulling

Het conceptambitiedocument is in opdracht van de gemeente opgesteld door LOLA landschapsarchitecten en Kessels-Kramer communicatieadviseurs. Bij het ontwerptraject is een begeleidingscommissie betrokken, waar twee vertegenwoordigers van het wijkbestuur aan deelnamen. Wij zullen als wijkvereniging het document, zoals het nu ter visie is gelegd, goed bestuderen. Daarvoor ontvangen wij ook graag uw mening op info@vanstolkpark.nl (of een cc van uw inspraak aan het gemeentebestuur). Wat vindt u belangrijk? Wat heeft geen prioriteit en wat vindt u absoluut ongewenst? In het conceptambitiedocument voor het project Internationaal Park vindt u nog veel

Wandelen en fietsen in Internationaal Park

meer voorstellen (zie www.denhaag.nl/internationalezone). Helaas is een aantal onderdelen van het plan in onze ogen minder goed doordacht en dat staat haaks op wat wij belangrijk vinden voor onze wijk. Het behoud van de bijzondere natuurwaarden, die onderdeel zijn van de ecologische hoofdstructuur in Den Haag, zou een belangrijk uitgangspunt moeten zijn. Wij realiseren ons dat het Internationale Park een wijkoverstijgend belang vertegenwoordigt:

een prachtig groen gebied met een aantal attracties van formaat, waar bewoners, bezoekers en werknemers van kunnen genieten in hun vrije tijd. De belangrijkste kwaliteit van het gebied is echter dat het groen is. We moeten ervoor zorgen dat de voorgestelde "reuring", bouw en verharding in de groengebieden niet ten koste gaat van de groene kwaliteiten, die zo belangrijk zijn voor de beleving van wandelaar en fietser.

Els Fischer

Huidige situatie park: Bootje varen. Foto's Caroline de Jong

Hutten bouwen

Van de Belvédère gezien...

Kort nieuws

Meer informatie op de website en in e-mailnieuwsbrieven

Over de Kort Nieuws items vindt u meer informatie op onze website: www.vanstolkpark.nl. Stuur voor aanmelding voor onze e-mailnieuwsbrieven een mailtje naar: info@vanstolkpark.nl.

Wijkschouw en gebiedsprogramma

De wijkschouw met wethouder Klein en het team van het stadsdeelkantoor begin september had snel resultaat. De voetpaden tussen de Van Stolkweg en de Scheveningseweg zijn opnieuw geasfalteerd, en gaten in de Duinweg gedicht. Ook worden parkeerhavens aangelegd aan het einde van de Parkweg, bij het Van Stolkplein. Daar komen vrachtwagens vaak klem te zitten tussen op straat geparkeerde auto's.

Er komt ook een "gebiedsprogramma" van de gemeente voor de wijk voor de komende vier jaar. Daarin staat wat er nodig is op het gebied van leefbaarheid en veiligheid, sociale verbondenheid enz. De wijkvereniging schreef een reactie over prioriteiten en een voorstel voor aanpassingen van het concept.

Madurodam wil uitbreiden

Madurodam heeft aangegeven te willen uitbreiden. De gemeente heeft in een reactie al een aantal belangrijke randvoorwaarden genoemd:

- Het groen in de omgeving moet groen blijven en er in kwaliteit niet op achteruit gaan.
- Het groen moet openbaar toegankelijk blijven.
- Parkeren en logistieke afwikkeling moeten zorgvuldig worden uitgewerkt.
- Omwonenden en belanghebbenden zullen worden betrokken bij de uitwerking van de businesscase.

De directeur heeft daarop aan de wijkvereniging het volgende geschreven: "Wederzijdse belangen, wensen en verwachtingen moeten we met elkaar delen." Wat zijn de wederzijdse belangen, wensen en verwachtingen van omwonenden en natuurorganisaties? Onze wijkvereniging heeft uitgangspunten opgesteld die worden ondersteund door andere bewonersorganisaties en stadsbrede organisaties (zie de website). Het gaat erom de Scheveningse Bosjes als belangrijk groengebied in kwaliteit en kwantiteit te behouden en zo mogelijk te verbeteren.

Bomen weg voor brede trams

Het was verdrietig afscheid te nemen van de mooie bomen langs de Nieuwe Parklaan bij de toegang van de wijk. Maar er komen 299 bomen voor terug, die betere groeiomstandigheden krijgen. De nieuwe trams voor lijn 9 zijn breder en zwaarder. Het

wordt makkelijker instappen voor reizigers met kinderwagens of rolstoelen. Deze brede trams zijn ook gepland voor lijn 1. Dus zullen ook langs de Scheveningseweg bomen worden gekapt. Informatie daarover is nog niet beschikbaar.

Winter in de Scheveningse Bosjes

Dit schilderij van de bekende Haagse schilder Mauve (collectie Rijksmuseum) is te zien in de tentoonstelling "Echte Winters" in het Teylers Museum in Haarlem. Mauve schilderde de Scheveningse Bosjes in de winter van 1888. Toen heette het bos al zo, maar wat wordt het nu? De gemeente heeft vele namen gelanceerd: Duurzaam park voor de vrede, Archipel van binnenduinparken, Internationaal Park. Of misschien The Hague Beach Little Forest? Toch heeft die oude naam wel zijn charme. Het uitspreken van "Scheveningse Bosjes" blijft juist deultieme uitdaging voor de expat.

Plannen voor het Internationale Park

Bestuursleden van de wijkvereniging werden geraadpleegd bij de plannen voor het Internationale Park. Eerder ging het daarbij om 6 groengebieden, nu alleen om de Scheveningse Bosjes (het gehele gebied van de Kerkhoflaan tot en met het Belvédèreduin, de Waterpartij en de uitlopers van het bos langs de Haringkade en de Scheveningseweg) en het aangrenzende Westbroekpark. Zij schreven samen met andere organisaties een advies aan het college over aanpak en prioriteiten.

Bolletjes planten op burendag

Oud en jong keken toe hoe de narcisjes werden geplant op het pleintje bij Hogeweg en Duinweg. Met dank aan de gemeente voor de bolletjes en Duinrust voor de steun. Wij boften met een prachtige zonnige zaterdagmiddag.

Buurtfeest 2015: Fun in the Sun

De zomer lijkt al weer lang geleden en daarmee ook het jaarlijkse buurtfeest, maar toch even een terugblik om te herinneren en uit te kijken naar volgend jaar.

Het feest begon dit jaar met de officiële opening van de nieuwe natuurspeelplek, de allereerste ooit in onze buurt. Initiatiefnemers Eefje Dekkers en Maaïke van der Werf hadden de prachtige houten speeltoestellen versierd met grote rode linten. Stadsdeeldirecteur Mendy van Veen hield een motiverende toespraak waarin ze vol lof was over de betrokkenheid binnen onze wijk en de hoop uitsprak dat we de plek samen schoon kunnen houden en het met een melden als er overlast is. Daarna kregen de kinderen de eer om een grote strik los te trekken en was de speelplek geopend.

Om dat alles te vieren had Daniëlle Hyman heerlijke cupcakes meegebracht, met op de bovenkant een speeltuin en het logo van het Van Stolkpark, en klonken we met bubbels en prik op veel speelplezier. Aansluitend was er een workshop acteren voor de kinderen. Ze hebben eerst anderhalf uur met een professionele en enthousiasmerende docent van de Haagse kunstschool I & Art geoefend voordat ze een daverend optreden gaven op het Van Stolkplein dat in korte tijd was omgetoverd tot een soort amfitheater. Vol expressie en met grote inzet volgden de kinderen de aanwijzingen van de docent. Met z'n allen keken ze naar links, naar rechts, naar de bomen, en verbaasden ze zich en slopen ze over de grond. Ook hadden ze stukjes ingestudeerd die eindigden in een tableau vivant, waarna het publiek kon raden wat het had gezien. En dat gebeurde, want in een halve kring eromheen zaten zowel buurtbewoners als bewoners van Duinrust die even daarvoor met de hulp van buurtbewoners naar het plein begeleid waren. Zo zagen we bijvoorbeeld een chauffeur in een bus met passagiers die schrokken van een leeuw die plot-

De officiële opening van de allereerste natuurspeelplek in onze wijk

seling uit de bosjes kwam. Al met al was het een vrolijk moment voor iedereen die erbij was. Daarna was er gelegenheid om samen iets te drinken, en ook te eten, want het zorgcentrum had voor lekkere hapjes gezorgd.

Na het optreden konden de kinderen op straat spelen. Er was ook dit jaar weer een aantal kinderspelen, zoals het springkussen, het knotshockeyveld en de Sumopakken, die de rest van de middag en avond beschikbaar bleven. Ook waren er verschillende knutselactiviteiten.

Rond een uur of vijf begon de wijnquiz voor de volwassenen en als afsluiting van de dag werd er een maaltijd geserveerd. Dit jaar was er een open keuken waar in een grote houtgestookte oven live pizza's werden gemaakt; daarnaast was er keuze uit verschillende salades. Ook was er een zomerse barbecue. De toetjes waren ook deze keer door bewoners zelf gemaakt. Dat van Pippa Brand en Giulia van der Werf werd door de jury uitgeroepen tot lekkerste toetje en zij kregen dan ook de toetjesbokaal en een cupcakeset als prijs. Het nieuwe Starbucks

Open keuken met pizza's uit een op hout gestookte oven

had aangeboden om koffie en thee te verzorgen, waardoor we onder andere konden genieten van een frisse Afrikaanse zomerblend, Irish coffee en verschillende soorten thee.

Het is elk jaar weer een prestatie om als buurt met z'n allen zo'n leuk en gezellig buurtfeest te organiseren. Wij willen alle sponsors van het feest dan ook hartelijk bedanken: de in onze buurt gevestigde of wonende ondernemers zoals Bert van Mierlo, Attached, het Luzac Lyceum, de Facultatieve Groep, Wessel Tideman & Sassen en Promenade Health Club en Spa, maar ook het Shell-tankstation en de altijd in een van onze tuinen werkende Henri de Jong. Ook waren we ontzettend blij met de hulp van Bas Brand, Dick van Veen, Maurits-Jan van Marissing en Thomas Kruisinga die met z'n vieren hebben geholpen om alles op te bouwen en weer af te breken. Al met al is het fantastisch dat het ieder jaar weer lukt om een gezamenlijk buurtfeest te organiseren waar oude en nieuwe buurtbewoners elkaar treffen en nader tot elkaar kunnen komen. De stimulerende rol van de gemeente Den Haag (geld en ondersteuning) is bepalend voor de realisatie. Voor komend jaar zijn er al vier organisatoren gevonden: Sytse Zuidema & Anne Marie van Gerwen en Arjan & Olga Boes. Wij wensen hun veel plezier en succes bij de organisatie! En we zoeken nog twee mensen die willen helpen om er weer een mooi buurtfeest van te maken. Je kunt je opgeven via: vanstolkparkfeest2015@gmail.com.

Renée & Jelle, Ingrid-Anne & David

Gezelligheid alom...

Save the date! Het Van Stolkpark Buurtfeest 2016 wordt gehouden op zaterdag 25 juni 2016.

Van de Belvédère gezien...

Kort nieuws

De laatste knelpunten van de Noordwestelijke Hoofdroute

In januari zal een bijeenkomst plaatsvinden van de denktank over de kruispunten van de Noordwestelijke Hoofdroute met de Van Stolkweg, Scheveningseweg en Eisenhowerlaan. De wijkvereniging heeft gevraagd om de linksafbeweging vanaf de Scheveningseweg richting het Teldersviaduct mogelijk te maken en om een tweerichtingenfietspad van Madurodam tot de Van Oldenbarneveltlaan. Meer informatie volgt.

Boulangerie/Pâtisserie Michel op de Kanaalweg

Op Kanaalweg/Rusthoekstraat 56 is sinds kort Boulangerie/Pâtisserie Michel gevestigd, waar naast vers Frans biologisch brood, ook andere heerlijkheden kunnen worden gekocht. Je kunt er een kop koffie drinken, lunchen etc. Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 08.00-17.00 uur en zondags van 08.00-15.00 uur. Tel.: 070-7370225.

Street Art Festival vrolijkt viaduct op

Met dank aan het Street Art Festival is het viaduct bij Madurodam opgevrolijkt met kleurige schilderingen. Het thema is Nederland en water.

Statushouders op Scheveningseweg 90

De hele wijk werd door de gemeente uitgenodigd op de informatieavond over de opvang van 50-100 statushouders op Scheveningseweg 90. De avond verliep rustig.

Dank aan het VCL!

Op 8 oktober waren we te gast bij het VCL voor de Algemene Ledenvergadering en kregen we voorafgaand aan de vergadering uitleg over de bouwplannen van het VCL. Na de vergadering een interessante lezing

van Paul Boeters, de bomendeskundige van de gemeente, over het boombeleid en beheer in Den Haag, kapvergunningen, ziekten en plagen, aanplant van nieuwe bomen etc. Namens de bewoners heel veel dank voor de gastvrijheid.

Ook dit jaar weer grote schoonmaak van de wijk door leerlingen van het VCL. Zij deden mee aan "Keep It Clean Day".

Brabers 55 jaar in de wijk

De firma Brabers zit al sinds de jaren zestig in het Van Stolkpark, aan de Hogeweg. Ze vierden dit jaar hun lustrum. De leiding heeft gevraagd of de jongeren van het kantoor niet ergens anders heen wilden. Nee, absoluut niet, was het ant-

woord, ze willen graag in de wijk blijven! Het pand is een sieraad voor de wijk en wordt prachtig onderhouden, met bloemen op het balkon. In de loop van de jaren heeft Brabers heel genereus 15 oranjeborrels voor de wijk gehouden. Meer daarover in de Koerier van maart 1991 (zie website).

Zomerstorm

Het was een vreselijke ravage in en om de wijk. Het gratis parkeren van een grote camper bleek toch niet zo handig. Nu hopen we dat de gemeente weer snel nieuwe bomen plant in de open plekken in het bos.

We hoorden ook dat scheve bomen kunnen worden rechtgetrokken. Maar voor onze linde op het pleintje kan dat volgens de gemeente helaas niet. Hij werd in 1989 geplant om een meidoorn te vervangen, die net zo scheef stond (Koerier 43, blz. 7)!

Foto Pauline de Jong

Vorbereiding invoering betaald parkeren in volle gang

INVOERING BETAALD PARKEREN OP 1 MAART 2016

Na jarenlang overleg en verschillende enquêtes, zowel door de wijkvereniging als door de gemeente, heeft het college van B&W op 3 november besloten tot het invoeren van betaald parkeren in onze wijk: maandag t/m zondag 13-24 uur. Onze wijk volgt daarmee de aangrenzende wijk Scheveningen-dorp oost, het Belgisch Park en andere delen van Scheveningen. De invoering daarvan vergt een aantal voorbereidende stappen, dat inmiddels in gang is gezet. De bewoners en organisaties in de wijk zijn inmiddels geïnformeerd door middel van een brief en er heeft een inloopinformatieavond plaatsgevonden op 8 december. De invoering vindt – aldus het besluit – plaats op 1 maart 2016. In ons deel van Scheveningen mag men met vergunning of na betaling zo lang parkeren als men wil.

Wat betekent dat voor de wijkbewoners? Iedereen kan vóór 1 februari 2016 een vergunning aanvragen voor een eerste, tweede of meerdere auto's. Tevens is het mogelijk een bezoekerspas aan te vragen.

VOOR WIE EEN PARKEERPLAATS HEEFT OP EIGEN TERREIN

Let wel: bewoners met een eigen inrit/garage/toegang tot parkeerterrein of de beschikking hierover, die bovendien voldoet aan de voorwaarden om te fungeren als parkeerplaats op eigen terrein, komen niet in aanmerking voor een vergunning voor de eerste auto. De criteria voor een doorgang of toegang van een inrit zijn: minimaal 2,30 meter breed en 5,50 meter lang; voor een parkeerplaats in een garage: minimaal 2,65 meter breed en 5,50 meter lang. Slechts voor de tweede auto is dan een vergunning mogelijk, maar gelukkig wel tegen het tarief van een eerste auto.

Er is een mogelijkheid de inrit af te schaffen; zie www.vanstolkipark.nl onder documenten.

PARKEERVERBOD AAN ÉÉN KANT VOOR WEGEN ZONDER PARKEERHAVENS

Er zijn ook consequenties voor de parkeermogelijkheden op straat. Voor de straten met parkeerhavens (Duinweg, Parkweg, Hogeweg) verandert er niets. In de straten of straatdelen zonder parkeerhavens zal het parkeren beperkt worden tot één zijde van de weg. Het parkeren op stoepen en hoeken wordt niet meer gedoogd. Het voorstel van de gemeente is als volgt: Prof. Gerbrandyweg parkeren aan de groenzijde van de straat, Belvédèreweg aan de huizenkant

Voorjaar 1992 - een autoloze Gerbrandyweg. Foto: Dorien Jöbsis

Najaar 2015 - een volle Gerbrandyweg

van de straat en de Van Stolkweg aan de kant van het VCL (vanaf het pleintje de linkerzijde). Laden en lossen mag wel aan de niet-parkeerzijde. Daarmee is even boodschappen uitladen voor de deur of een mindervalide persoon uit de auto helpen mogelijk, mits daarna maar op een legale plek wordt geparkeerd.

MINDER OVERLAST EN EEN MEER OVERZICHTELIJKE SITUATIE

Het bestuur van de wijkvereniging verwacht dat hiermee zowel de overlast van langparkeerders van buiten de wijk, busjes en oude auto's, als van dagelijkse forenzen of bezoekers voor organisaties buiten de wijk, tot het verleden zal behoren. Er zal meer ruimte komen voor onze eigen bewoners. Het is niet gezegd, dat iedereen voor zijn eigen deur kan parkeren, maar wel op een redelijke loopafstand. De verkeerssituatie zal overzichtelijker worden door het parkeerverbod op de hoeken en stoepen van

straten waar straks nog maar aan één zijde mag worden geparkeerd. Fietsers zullen minder vaak worden klemgereden en ouderen kunnen over de stoep lopen. Ook onveilig verkeersgedrag (denk aan de verkeerde richting inrijden om te parkeren) zal hiermee hopelijk verminderen. Een gratis parkeerplek is straks alleen nog aanwezig in het stukje Van Stolkweg vanaf de kruising met de Hogeweg tot het benzinstation. Er is een projectleider, Faiq Karim, aangesteld voor de invoering van het betaald parkeren in het Van Stolkipark. Eventuele vragen kunt u het beste aan hem sturen (faiq.karim@denhaag.nl). Faiq schrijft: 'Ter voorbereiding op het betaald parkeren doet de gemeente enkele aanpassingen op straat. Deze werkzaamheden kunnen voor overlast zorgen. Dit is echter van korte duur en de gemeente probeert de overlast zoveel mogelijk te beperken.'

Els Fischer

Boudewijn Martens, General Manager Crowne Plaza-Promenade

EEN NIEUWE MANAGER VOOR HET HOTEL

Boudewijn Martens is in september 2015 aangesteld als nieuwe General Manager van Crowne Plaza-Promenade. Zijn voorganger Vincent Pahplatz is vertrokken naar hotel Bel Air. Dat wordt omgebouwd.

Het Promenade hotel maakt deel uit van de Nederlandse hotelketen Apollo Hotels & Resorts. Tot de keten behoren 13 hotels, waaronder het Wyndham Apollo in Amsterdam en het wellness resort Thermae 2000. Boudewijn was voorheen verantwoordelijk voor het Ramada Apollo hotel in Amsterdam, een voormalig kantoorpand omgebouwd tot een hotel met 446 kamers. Eerder werkte Boudewijn voor Thermae 2000 in Valkenburg en Hilton in Antwerpen. Hij vindt het fijn om na 15 jaar weer terug te zijn in Den Haag. De stad waar hij ooit zijn carrière als student aan de hotelschool is begonnen.

GEEN NIEUWE PLANNEN

Het hotel is een paar jaar geleden uitgebreid, precies volgens de voorschriften van het bestemmingsplan. Daar is dan ook geen bezwaar tegen gekomen. Er zijn geen nieuwe plannen. Op termijn zou het historische gedeelte verder vernieuwd moeten worden. De Brasserie Brut "Bubbles & Bites" verdient wel wat meer bekendheid in de wijk. De gerechten op de kaart zijn aangepast naar een brasseriestijl. Zo kunnen er

veel kleine gerechten, geserveerd op een mooie plank, gedeeld worden. Boudewijn voegt toe: "Wij verwelkomen graag gasten uit de buurt. Dus laat het gerust weten als u er bent." Boudewijn komt zich graag voorstellen.

GOEDE CONTACTEN MET DE WIJK-VERENIGING

Onder het hotel is de Promenade Health Club & Spa, met zwembad, waar een aantal bewoners uit de wijk met plezier lid van zijn. Twee jaar geleden hielden we er een succesvolle buurtborrel, met steun van het hotel voor de catering. Boudewijn zegt: "Dit doen we op zaterdag 13 februari in 2016 graag nog eens over!"

EEN OMGEVING MET EEN BIJZONDERE GESCHIEDENIS

Anneke Landheer heeft de geschiedenis van de wijk onderzocht en beschreven in haar boek "Romantisch buiten wonen in de stad" en in artikelen voor de 104 Koeriers. Niet ver van het hotel lag een Romeins fort. Bij opgravingen zijn talrijke vondsten gedaan. In de middeleeuwen is een dik pak "jong duin" over de oude ondergrond gestoven en de ondergrond uit de Romeinse tijd is daardoor nog redelijk intact. 350 jaar geleden is de Scheveningseweg aangelegd. Het hotel ligt ter hoogte van het "rond" op de weg, waar de koetsen keerden. Het vroegere hotel Promenade lag

direct aan de weg, maar na de oorlog was er weinig meer van over. Tegen de nieuwe plek zijn in 1959 325 bezwaarschriften gekomen. Het lag namelijk in het niet door de oorlog geschonden deel van de Scheveningse Bosjes. Het geschonden deel van de Scheveningse Bosjes, langs de Atlantikwall bij Madurodam en aan de stadszijde, is met hulp van schoolkinderen na de oorlog herplant. Nu, 70 jaar later, is het weer mooi geworden! Het Shell-station is verplaatst voor de uitbreiding van Madurodam. Op die plek stond van 1968 tot 1980 een Esso-station. De Scheveningse Bosjes en de door Zocher ontworpen waterpartij zijn in de 19e eeuw aangelegd door Ver Huell voor de wandelingen van de Hagenaars. Er zijn talloze ansichtkaarten van. Het zou aardig zijn iets over de bijzondere omgeving op te schrijven voor de bezoekers van het hotel, bijvoorbeeld in de vorm van een wandeling. De wijkvereniging werkt daar graag aan mee!

Tips ter voorkoming van woninginbraken

In verband met een aantal recente inbraken in onze wijk, dat onze wijkagent tijdens de laatste ALV heeft toegelicht, volgt hiernaast een aantal tips ter voorkoming van inbraken. Daarnaast is de heer Guus Schouten, preventieadviseur bij de gemeente Den Haag, bereid gevonden desgewenst advies te geven. Mocht u daarvoor belangstelling hebben, dan graag een e-mail naar Jolien Kuitert (bestuurslid veiligheid, e-mail: j.kuitert@planet.nl). Bij voldoende belangstelling zal zij voor geïnteresseerde wijkbewoners een bijeenkomst organiseren met de heer Guus Schouten.

TIPS NA ONTDEKKING VAN INBRAAK

Heterdaad: kom nergens aan. Wacht buiten. Bel alarmnummer 112 en wacht op de politie. Ziet u de dief of dieven wegvluchten? Onthoud hun signalement, het kenteken van de auto of brommer en de richting waarin zij verdwenen.

Geen heterdaad: bel 0900 – 8844 voor een afspraak met de politie om aangifte te doen.

Preventietips:

- Op www.politiekeurmerk.nl vindt u advies over goed hang-en-sluitwerk op ramen en deuren.
- Draai voor- en achterdeur altijd op slot. Dan kan niemand ze met een stukje plastic openen.
- Haal de sleutel altijd uit het slot. Inbrekers kunnen er dan niet met een handigheidje bij.
- Kunnen inbrekers zich bij deuren of ramen verstoppen? Snoei struiken. Plaats buitenlampen.
- Laat ladders, groenbakken of andere 'opstapjes' niet 's nachts in de tuin. Inbrekers gebruiken ze graag.
- Hang geen adres aan de sleutelbos. Na verlies kan iedere vinder het huis binnen.
- Leg de huissleutel nooit op een geheime plek buiten uw huis. Inbrekers kennen al die plekjes.
- Leg geld, sieraden of andere waardevolle spullen niet op een van buiten zichtbare plek.
- Heeft u vaker waardevolle spullen in huis of woont u afgelegen? Overweeg dan een kluis of alarmsysteem.
- Bent u een paar dagen - of langer - van huis? Zorg dat het er 'normaal bewoond' uitziet. Laat burens, familie of vrienden post opruimen. Gebruik tijdschakelaars voor wisselende verlichting.
- Meld niet op voicemail en sociale media dat u weg bent.

In memoriam Koos Zeper

Koos Zeper, oud bestuurslid van de wijkvereniging, is op 19 november overleden. Koos was een aimabel mens, die zich vele jaren en tot op hoge leeftijd heeft ingezet voor de wijkvereniging, de Gezamenlijke Scheveningse Bewoners Organisaties, het Advies Platform Scheveningen en voor Platform, Klankbordgroep en denktank Noordwestelijke Hoofdroute. Daarvoor ontving hij de Stadsspeld van Den Haag!

Als ingenieur werd hij bij de wijkvereniging betrokken voor de aanleg van het rioolsysteem. Hij was onder de indruk van de participatie zoals die zich destijds afspeelde bij het vorige Masterplan Scheveningen en de ontwikkeling van het Groene Beleidsplan voor de stad. Daarna heeft hij zich vooral ingespannen voor verkeersoplossingen. Mocht er een tunnel komen onder de NW hoofdroute, dan zou deze de Koos Zeper tunnel moeten heten... Koos heeft veel geschreven voor de Koerier en gaf ons vrijwel tot op het laatst - een maand geleden nog - waardevolle adviezen.

We herinneren ons hem met genegenheid en respect voor zijn deskundigheid en inzet. We zullen hem node missen!

(Zie het interview met Koos in de Koerier van juni 2010.)

Foto Phil van der Zalm

Bouwen, breken en behouden: VCL

Op 8 oktober jl. gaf het architectenbureau Atelier PRO informatie over de nieuwbouwplannen. Wij kregen daarover de volgende nadere informatie:

De villa wordt gehandhaafd en gerenoveerd. De overige bouw wordt afgebroken. Er komt een nieuw gebouw met een compacte bouwmassa.

Atelier PRO wil met het nieuwe gebouw

de parkachtige ruimten rond het gebouw herstellen. En de bouwmassa wil men zo plooiën, dat deze in schaal vanaf de straat gezien de maat en bouwmassa van de villa's heeft. Het ritme van de villa's aan de lanen wordt teruggezet. Die visie leidt ertoe, dat de "footprint" kleiner wordt dan die van de huidige bouw en de gymzalen de grond in worden gebouwd.

Het kunstwerk van Escher wordt zorgvuldig afgebroken en zal vervolgens op een nader te bepalen plaats in het gebouw worden aangebracht.

Op basis van het concept worden nu de bouwtekeningen ontworpen.

Nadere informatie is te vinden op: <http://www.atelierpro.nl/nl/projects/192/vrijzinnig-christelijk-lyceum#.VltivkvfNM>

'Romantisch buiten wonen in de stad, 125 jaar Van Stolkpark' binnenkort weer (digitaal) beschikbaar!

In het boek van Anneke Landheer, over 125 jaar Van Stolkpark, staat de geschiedenis van onze wijk beschreven. Het boek dateert van 1999 en gaat over mensen met betekenis voor de wijk, zoals Thomas van Stolk (die de wijk ontwikkelde). Daarnaast worden niet alleen de schilders in de wijk beschreven, maar ook de sporen die de oorlog naliet en de strijd die werd geleverd om de wijk en haar Scheveningse Bosjes te behouden. Het boek bevat bovendien veel informatie over de huizen die er stonden en nu nog staan, over de wegen, de waterpartij, het Promenadehotel, de tennisvereniging Thor/de Bataaf en de Haringkade.

Helaas is het boek alleen nog maar tweedehands verkrijgbaar, soms zelfs tegen woekeerprijzen. Reden voor de wijkvereniging om de uitgave van een digitale herdruk te initiëren. We hopen deze binnenkort op onze website, www.vanstolkpark.nl, te publiceren. Uiteraard doen we dit met toestemming van de auteur Anneke Landheer, waarvoor veel dank!

Het is ook mogelijk om een facsimile te bestellen voor € 47,50, inclusief btw. Bij voldoende belangstelling (min. 50 exemplaren) zal het digitale boek € 32 euro kosten. Meldt u zich alstublieft aan bij: info@vanstolkpark.nl voor een herdruk.

Advertentie

Wereldwinkel Scheveningen, de Fairtrade cadeaushop voor Den Haag

Van kleine cadeautjes tot grote geschenken. Kom kijken; velen verbazen zich over de leuke, grote winkel!

Stevinstraat 149, tel.: 070-3060851
www.werldwinkelscheveningen.nl

Afscheid Caroline de Jong-Boon als voorzitter

Op 8 oktober jl., tijdens onze Algemene Ledenvergadering, heeft Caroline afscheid genomen van het bestuur.

Caroline is ruim zes jaar voorzitter geweest, van juni 2009 tot 8 oktober 2015. Toen zij voorzitter werd, was Caroline al vertrouwd met onze vereniging. Zij was als secretaris in de jaren '90 namelijk al geruime tijd bestuurslid (secretaris) geweest onder voorzitterschap van Ton Landheer, voordat zij met haar gezin naar het buitenland vertrok.

In 2009 terug in de wijk heeft Caroline de vereniging, die ietwat tanende was, nieuw leven ingeblazen. Enthousiast en energiek besteedde zij veel zorg aan alle facetten die van belang zijn voor een leefbare wijk. Zo heeft Caroline met name nauwkeurig de totstandkoming van het 'Beheersverordening Van Stolkpark en Scheveningse Bosjes' gevolgd en becommentarieerd, heeft zij gestreden voor het behoud van de natuur en fraaie bomen die haar zo aan het hart liggen en zette zij zich in voor herstel en verbetering van stoepen en paden.

Ook de parkeeroverlast had haar volle aandacht. Om de mening van de bewoners te peilen werden enquêtes georganiseerd, waarna vele besprekingen met de gemeente volgden. Het resultaat is nu dat in 2016 betaald parkeren zal worden ingevoerd.

Een speerpunt van Caroline was ook com-

municatie. Alle jaren is de Koerier door Caroline gecoördineerd en van veel artikelen en foto's voorzien. En dat naast de vele nieuwsbrieven en nieuwsmails die de bewoners van haar ontvingen.

Opmerkelijk was ook het enorme netwerk van Caroline bij het stadsdeel Scheveningen, het stadhuis en bij de andere wijkverenigingen en belangengroepen. Iedereen kende zij, tot in de hoogste regionen, en met veel flair stapte zij op de ambtenaren en ambtsdragers af. Door haar goede samenwerking met die externe gremia werd veel voor de wijk bereikt.

Tijdens de laatste Algemene Ledenvergadering is Caroline hartelijk toegesproken door Herman Stemfoort van het stadsdeel en door Jacoba den Drijver namens het bestuur van de vereniging.

Wij zullen in de toekomst zeker nog veel van Caroline horen. Zij houdt de natuur in de gaten als portefeuillehouder voor onze wijk van de AVN (Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor 's-Gravenhage en omstreken) en daarnaast zal zij als doorgewinterd oud-bestuurslid een welkome vraagbaak zijn voor de feiten die de afgelopen zes jaar zijn voorgevallen.

Caroline, onze hartelijke dank voor al het goede dat jij voor de wijk hebt gedaan!

©Maarten Fleskens

Een van haar favoriete plekjes

Den Haag in beelden

Het 125-jarig bestaan van de Geschiedkundige Vereniging is niet onopgemerkt voorbijgegaan. Ter ere van dit jubileum rolde in oktober een fraai boek van de pers.

De doelstelling van Die Haghe is het bevorderen van de kennis van en belangstelling voor de geschiedenis van Den Haag. Daarvoor worden lezingen gehouden, excursies en tentoonstellingen georganiseerd, en last but not least boeken uitgegeven. Aan het eind van het jaar verschijnt een veelgelezen Jaarboek. Het uitgangspunt van het oogstrelende lustrumboek is 'beelden in de stad'.

Er staan minstens 500 beelden en gedenktekens in de openbare ruimte in Den Haag. Ongeveer een zesde deel daarvan is gewijd aan personen en gebeurtenissen. Uit deze beelden en gedenktekens zijn er 60 geselecteerd die een representatief beeld geven van het Oranjestraat, staatslieden, beeldend kunstenaars, schrijvers en geleerden, maar ook van 'gewone' Hagenaars als de Houtsjouwer (op de Brouwersgracht), voetballer Aad Mansveld en de Indische Tantes. De laatste pagina's van het boek bevatten artikelen over bezwaren tegen de uitge-

beelde persoon, onenigheid over het beeld, zoektochten naar de juiste locatie, en een blik in de nabije toekomst.

Het Van Stolkpark en de Scheveningse Bosjes komen ruim aan bod: Constantijn Huygens, op de hoek van de Ary van der Spuyweg en de Scheveningseweg, de Verhuellbank en het Indisch Monument. In ruime omgeving zijn er dan nog de Van Karnebeekbron bij het Vredespaleis op de hoek van de Scheveningseweg en de Carnegie-laan, Hendrik Coenraad Dresselhuys aan de Carnegielaan, Eline Vere aan de Groot Hertoginnelaan, de zuil voor Jan Toorop aan de rand van de Jacob Catslaan en Buitenrustweg, het monument voor de Grenadiers en Jagers aan de Johan de Wittlaan, Pieter Troelstra bij de Cremerbrug, de fontein voor Albert Vogel en de Indische Tantes op het Frederik Hendrikplein. De bakstenen bank, ter ere van Pieter Westbroek, geplaatst in het Westbroekpark, wordt ook genoemd, maar kreeg door een vergissing een foto van de Cremerbank. Al met al een prachtig geïllustreerd en gedocumenteerd overzicht van beelden in Den Haag.

Anneke Landheer-Roelants

Michiel van der Mast, Chris Nigten en Lex van Tilborg. Den Haag in Beelden. (Geschiedkundige Vereniging Die Haghe 2015.) 176 pp.

Wat is de rol van een wijkvereniging?

Na bijna tien jaar in het bestuur kijk ik terug op de rol van wijkverenigingen, maar ook naar de toekomst. Ingrid van Engelshoven fulmineerde tegen de "wijkbaronnen", maar wat doet een wijkvereniging eigenlijk?

DE BELANGRIJKSTE TAAK VAN DE WIJKVERENIGING: COMMUNICATIE

Volgens mij is de belangrijkste taak van de wijkvereniging de communicatie van de bewoners naar de gemeente en andersom. Bewoners voelen zich vaak overvallen als ze niet op de hoogte zijn. Je krijgt plotseling een ORAC naast je huis. Prachtige dennen op de Belvédère worden omgehakt. De gemeente en andere initiatiefnemers doen er goed aan hun plannen tijdig te communiceren en met vertegenwoordigers uit de wijkvereniging te overleggen. De wijkvereniging heeft op haar beurt de middelen om terug te koppelen naar de achterban en om te weten waar draagvlak voor is. Voor de communicatie hebben we tweemaal per jaar de Koerier, regelmatig (e-mail)nieuwsbrieven, de website, oproepen om ideeën voor verbetering, ledenvergaderingen en enquêtes. Ook voor leuke en nuttige activiteiten is communicatie van belang. Hoe weet je anders wanneer de buurtborrel is of het buurtfeest? Waar voor ouderen een lekkere, goedkope en gezellige maaltijd te krijgen is?

DE WIJKVERENIGINGEN ZIJN ONTSTAAN ALS REACTIE OP VERANDERINGEN

De meeste wijkverenigingen zijn ontstaan als reactie op grootse plannen. In onze wijk werden veel oude villa's afgebroken om plaats te maken voor massieve bouwwerken. Over dat soort initiatieven is iedereen in de wijk het eens dat het anders moet. Neem bijvoorbeeld de uitbreiding van Madurodam 20 jaar geleden. Na zeven jaar

praten kwam er een plan waar Madurodam blij mee was en de Scheveningse Bosjes grotendeels werden behouden.

Om de vier jaar kiezen we een nieuw gemeentebestuur en dat wil graag wat neerzetten. Maar de meeste bewoners willen eigenlijk geen grote veranderingen. Het is wel goed zoals het is. Als we elk jaar vragen naar ideeën om de wijk te verbeteren gaan die vooral om onderhoud. Gaten in de stoepen dicht en brandnetels weghalen. Belangrijk is ook dat het wijkbestuur een wijkbreed perspectief heeft. Een voorbeeld: een bewoner van de Kanaalweg vroeg een tijd geleden aan de gemeente om een parkeerverbod aan één kant op de Gerbrandyweg. Dan konden ze er makkelijker door, was het idee. De gemeente had het bijna uitgevoerd. Tot de wijkvereniging naar voren bracht dat dat voor bewoners van de Gerbrandyweg zonder betaald parkeren in te voeren onacceptabel was, omdat die anders nergens meer zouden kunnen parkeren. De weg stond namelijk vol met busjes uit andere wijken.

WIJKBARONNEN? DEMOCRATIE EN HET ZOEKEN NAAR CONSENSUS

Is de wijkvereniging wel democratisch? De wethouder denkt van niet. Toch is het bestuur van de wijk eigenlijk democratischer dan de gemeente. Het gemeentebestuur kan maar eens per vier jaar naar huis worden gestuurd, als er plannen zijn die de bewoners niet willen. En het bestuur van de wijkvereniging? Bewoners kunnen altijd binnen een paar weken een Algemene Leden Vergadering bij elkaar roepen en het bestuur naar huis sturen. Meestal is er niet zo'n toeloop bij ALV's en dat is eigenlijk een goed teken; men vindt het wel OK wat de wijkvereniging doet. In mijn lange ervaring als vrijwilliger in besturen heb ik dat wel

eens anders gezien. Probeer maar eens een school te laten fuseren. Als je iets doordrukt wat de wijk niet wil, word je heus wel teruggefloten.

Essentieel is de houding van een bestuurder van de wijkvereniging. Bewoners denken vaak dat hun mening die is van alle andere bewoners. Dat is echter dikwijls niet het geval. Het is belangrijk om open te staan, respect te hebben voor anderen, niet je eigen mening door te drukken. Plannen worden altijd beter als meerdere mensen eraan sleutelen. Soms is het onduidelijk wat de wijk wil. Neem het betaald parkeren. We hebben huis aan huis enquêtes gehouden en een meerderheid bleek voor betaald parkeren. Maar zelfs in onze kleine wijk zijn de problemen niet overal hetzelfde; de meeste bewoners van de Gerbrandyweg wilden het 's avonds, die van de Van Stolkweg juist 's ochtends. Uiteindelijk gaf de wethouder zijn salomonsoordeel: het wordt overdag en 's avonds, van 13-24 uur. Daar zijn weinig bezwaren tegen gekomen. Het is de uitslag van drie jaar discussie in de wijk, een consensus. Om dat te bereiken is tijd nodig. Het vinden van oplossingen waar draagvlak voor is, is een tijdrovend proces.

DE TOEKOMST?

Uit een bijeenkomst van alle bewonersorganisaties in de stad bleek het dilemma. Ouderen hebben meer tijd en zijn wel bereid om in een wijkbestuur te zitten. Jongeren doen graag kortlopende projecten, zoals het wijkfeest. Maar een bestuur moet representatief zijn; er moeten ouderen en jongeren in zitten. Ik denk dat daar wel mogelijkheden voor zijn, met een taakverdeling, en minder doen dan vroeger. Belangrijk is een goede administratieve steun. Als er zich nijpende kwesties voordoen kan de wijkvereniging zo uit de waakvlamtoestand worden gehaald. De organisatie staat klaar. Een werkgroep om het aan te pakken, extra vergaderingen, een extra nieuwsbrief.

Het gemeentebestuur zou blij moeten zijn met grassroot organisaties zoals de bewonersorganisaties. Dat kan veel "gezeur" opleveren, zoals een lid van het college het uitdrukte. Wij als bewoners moeten echter dankbaar zijn dat we leven in een democratie zodat we kunnen beïnvloeden wat er in onze omgeving gebeurt. Al kost het wel eens veel tijd, uiteindelijk komt er een oplossing waar consensus voor bestaat. Democratie is nu eenmaal gezeur. Maar onze vrijheid is dat waard. In het besef dat de vrijheid van de één ophoudt, waar die van een ander begint.

Caroline de Jong-Boon

Advertentie

Kleinschalig onderwijs voor grote ambities

Luzac biedt kleinschalig, persoonlijk en flexibel onderwijs op mavo-, havo- en vwo-niveau, van brugklas tot diploma. Daarnaast bieden wij (versnelde) examentrajecten en deelcertificaten.

Verbluffende resultaten

Wij geloven in onze succesvolle aanpak en vooral in onze leerlingen. Zij halen immers steeds weer het maximale uit zichzelf, met verbluffende resultaten als gevolg. Het is aan ons om hiervoor het ideale klimaat te creëren. Doordat wij hierin slagen, slagen onze leerlingen!

Er is meer mogelijk bij Luzac

Is het tijd voor een positieve impuls, een doelgerichte aanpak? Kies dan voor Luzac.

- Kleine klassen (gemiddeld 12 leerlingen)
- Persoonlijke begeleider
- Extra hulp- en steunlessen
- Schoolwerk in plaats van huiswerk
- Instromen kan altijd

Meer weten? Kijk op www.luzac.nl

Hoe modern is het Van Stolkpark?

Wie aan de eerste moderne architect van ons land denkt, zal waarschijnlijk Berlage noemen en vervolgens misschien Rietveld, Duiker of Oud – allen architecten die in Den Haag hebben gebouwd. Mag je het Van Stolkpark, dat dateert van vóór Berlage, modern noemen? Het stratenplan vertoont subtiele krommingen die ervoor zorgen dat wat eens woest duin was, nu een intimiteit krijgt die je omarmt om je vervolgens naar een uitzicht te leiden. Het fraaie plan werd getekend door vader en zoon J.D. en L.P. Zocher, landschapsarchitecten met een voorliefde voor neoclassicisme, afgewisseld met neogotiek en pittoreske stijlen zoals de chaletstijl. Aan de laatste herinnert Pretty Home aan de Van Stolkweg; aan het eerste herinneren Villa Louise (1879), Villa Emma (1886) en Villa Margaretha (1881), eveneens aan de Van Stolkweg, of Villa Vijverhof (1886) aan de Hogeweg. In Berlage's Uitbreidingsplan voor Den Haag uit 1908 is ons park bruin ingetekend. Dat wil zeggen: genoteerd als bestaande bebouwing, terwijl de nieuwe plannen rood zijn, zoals het Westbroekpark en de Jurriaan Kokstraat (een doorbraak). Sindsdien is ons villapark ingrijpend veranderd, maar – ondanks ernstige bedreigingen – wel zichzelf gebleven. Misschien is dat te danken aan zijn moderne opzet. Zelf heb ik het Van Stolkpark altijd een mengeling gevonden van ideaal en werkelijkheid: enerzijds een idylle, anderzijds vergane glorie, aangetast door onverschilligheid en verkeersdruk. Dat zo'n wijk standhoudt en zichzelf opnieuw uitvindt, getuigt niet van behoudzucht maar van eigentijds bewustzijn van modern erfgoed.

TERUGBLIK

Sinds 1993 heb ik met mijn vrouw, onze dochter en een hond aan de Kanaalweg 49 gewoond. Onlangs hebben we ons huis verkocht, met het oog op onze verhuizing naar Schotland. Mijn artikel is daarom een terugblik. Ik ga eerst terug naar mijn jeugd. Mijn lievelingsgebouw was het Gemeentemuseum, het postuum voltooide meesterwerk van Berlage. Al sinds ik er op de lelievijver had leren schaatsen vond ik het een mooie combinatie van architectuur en buitenruimte. Ik liep de schelpenpaadjes af tussen de zwierige buxushaagjes van de renaissance-tuin (waarvan alleen een muur met tuinornamenten resteert); of ik stepte langs de met twee machtige schoorstenen getooide stookkelder, waar ik geboeid tuurde naar de krant die er toen van de persen rolde. Verder ging ik langs het beeld van de Doornuittrekker, waarvan je in het Van Stolkpark een kopie kunt zien in de tuin van Heijmo

Nia, de in 1908 voltooide, door A. Broese van Groenou ontworpen villa (de Esperanto naam die 'ons huis' betekent drukte ooit een modern levensgevoel uit). Ten slotte ging ik door de lange pergola naar het trapje bij de bronzen deur van het auditorium, dat een rustpunt vormde. We woonden toen om de hoek, Stadhouderslaan 49 (thans Eisenhowerlaan). Daar is mijn idee van moderne architectuur gevormd, in de geest van Berlage, die weer was geïnspireerd door Frank Lloyd Wright en zijn streven om 'de doos' van de traditionele architectuur open te breken om vorm te geven aan overgangen tussen binnen en buiten. Op haar beurt is de Nieuwe Haagse School hierdoor geïnspireerd, ook bekend als 'jaren dertig stijl', waarvan Jan Wils en Co Brandes de bekendste vertegenwoordigers zijn.

BUITEN WONEN IN DE STAD

'Romantisch buiten wonen in de stad', de titel van het onvolprezen boek over 125 jaar Van Stolkpark, geschreven door zijn Clio (de muze van de geschiedenis) Anneke Landheer, zegt het treffend. Want buiten wonen is een modern idee, des te meer als het in de stad kan. Laat ik met u wandelen langs drie gebouwen die hun moderniteit ontleen aan de relatie met het 'buiten' dat de stedeling als pendant van en tegenwicht tegen de stad zocht (en nog steeds zoekt). De Olmenhorst (1955) is het laatste werk van Co Brandes; misschien niet zijn beste, maar wel fraai gesitueerd op het hoogste punt van de Gerbrandyweg, waar het een uitzicht over het Westbroekpark geniet én bekroont. De over het kanaal heen reikende samenhang, die ook van onderen een interessante aanblik biedt, is verwaarloosd: het verruigde veldje geeft een pover antwoord op het rododendronmassief aan de overkant.

Olmenhorst, foto's Hans Wassenaar

Een recent voorbeeld van moderne architectuur als sieraad van het villapark is De Zon, aan de Parkweg.

Villa de Zon

De bouw was controversieel: oude bomen waarin uilen nestelden moesten ervoor wijken. Het dateert van 2008, maar is onvervalst klassiek. De architect, Fred Bos, koos voor een vormtaal die een eenheid maakt van volume, gevel, tuin en erfafscheiding. Dat is de kwintessens van ons park.

Als laatste voorbeeld kies ik de parkflats Jarpa en Bella Duna, in 2013 gebouwd naar ontwerp van Egbert Hoogenberk. Het zijn toonbeelden van de klassieke orde. De proporties zijn welvoeglijk en de details zijn mooi, maar de schaal is dat niet. Naast de kloeke Villa Sandhaghe (1907) ogen deze twee wel erg fors. De voorgenomen metamorfose van buurman Duinzorg voorziet wellicht in een antwoord dat inspeelt op de waarneming van de passant.

Parkflat Jarpa

Ons park telt vele andere moderne objecten, zoals de twee voormalige woonhotels aan Kanaalweg 3 en Van Stolkweg 14; een nieuw type dat voorzag in een smaakvol gestroomlijnde leefstijl, verwant aan wat Le Corbusier de 'immeuble-villa' noemde. Modern is ook de verdichting van het park in de stijl van de Nieuwe Haagse School, waarbij vaak één grote villa werd vervangen door geschakelde villa's. Bij dit korte en selectieve overzicht van de moderne architectuur van het Van Stolkpark is het me niet te doen om stijl, maar om ruimte, en vooral om de vormgeving van de relatie tussen binnen en de buiten. Dat aspect kun je

niet ophangen aan formele stijkenmerken, maar wellicht wel aan woonstijl, en dan doel ik op het verlangen om buiten te wonen, geworteld in een stedelijke cultuur die getuigt van liefde voor de natuur. Het is de opzet van ons park om aan dit verlangen in de stad zelf gestalte te geven. Aan de vorming van deze natuurliefde dragen kunstenaars veel bij - ik herinner me nog de door de wijkvereniging georganiseerde lezing van Martine Kramers over schilders in en om het Van Stolkpark. We woonden die bij toen we hier net waren komen wonen en het opende ons de ogen voor een tekening van Vincent van Gogh. Zijn standpunt was

vanaf de Kanaalweg, die toen nog in aanbouw was. Hij tekende enkele villa's en hun achtertuinen aan de Van Stolkweg, en ook de blinde zijgevel van ons huis, met – als je goed kijkt – ook ons tuinhuisje. Aan culturele vorming dragen scholen belangrijk bij en in dat opzicht is de aanstaande nieuwbouw van het VCL een vuurproef.

Daarmee, en met het reilen en zeilen van het hele Van Stolkpark, wens ik alle betrokkenen het allerbeste.

Gijs Wallis de Vries

De auteur is stedenbouwkundige en verbonden aan de Technische Universiteit Eindhoven. Hij publiceert regelmatig, o.m. over de relatie tussen architectuur, stad en landschap.

Bronnen:

Anneke Landheer-Roelants, Romantisch buiten wonen in de stad. 125 jaar Van Stolkpark. Utrecht: Uitgeverij Matrij, 1999. Oude jaargangen van de Van Stolkpark Koerier.

Van de Belvédère gezien...

Kort nieuws

Oplaadpunten voor elektrische auto's

In de wijk staan zes oplaadpalen voor elektrische auto's. De gemeente Den Haag heeft voor de plaatsing van oplaadpalen beleid ontwikkeld. Tegen het merendeel van de bestaande oplaadpalen hebben we geen bezwaar. Maar wel tegen die langs de Gerbrandyweg tegenover nr. 3-5, juist daar waar de parkeerdruk het hoogst is en maar aan één kant mag worden geparkeerd. De rechtszitting over ons bezwaar is uitgesteld tot begin volgende jaar. Wij zouden voor volgende plaatsingen gaarne met de gemeente overleggen, zodat een optimale situatie ontstaat met voldoende oplaadpalen voor een groeiend aantal elektrische auto's op plekken waar de niet-elektrische rijder en andere verkeersgebruikers er het minste last van hebben.

Café Blossom in het Westbroekpark

Zoals u waarschijnlijk al heeft gemerkt is de midgetgolfbaan in het Westbroekpark niet meer actief. De gemeente heeft samen met een klankbordgroep een aantal randvoorwaarden geformuleerd waar een nieuwe ontwikkeling aan zou moeten voldoen. De inschrijving waar verschillende

initiatieven zich hebben gepresenteerd heeft geleid tot de keuze voor "Blossom in the Park", een café annex groentetuin, waar gerechten worden geserveerd uit eigen tuin. Het zal voor bezoekers van de eraast gelegen speelplek een pluspunt zijn, dat er een voorziening wordt geboden voor toiletbezoek en een kopje koffie.

Dennen van het Belvédèreduin

De (Corsicaanse) dennen van het Belvédèreduin staan er al honderd jaar of meer en hebben de oorlog overleefd. De gemeente wilde ze vijf jaar geleden dunnen vanuit de gedachte dat de overblijvende dennen een gezonde kruingroei te zien zouden geven. Na veel overleg met de wijkvereniging en de Algemene Vereniging voor Natuurbescherming en een advies van een Wageningse hoogleraar in bosbeheer zijn er in 2012 uiteindelijk 47 gekapt.

Nu, drie jaar later, zijn weer 64 bomen geblest (gemarkeerd met een gele stip) voor kap in voorjaar 2016. De wijkvereniging is daar erg van geschrokken. Het bestuur heeft zich samen met leden van de groengroep en adviseurs van de AVN verdiept in de mogelijke gevolgen van opnieuw kappen van een grote groep dennen.

Wij zijn van mening dat er onvoldoende zicht is op de resultaten van de vorige kap en dat de dennen al zo oud zijn, dat sub-

stantiële vergroting van de kruin niet meer te verwachten is. De wijkvereniging vraagt de gemeente ze te laten staan en in de plaats daarvan nieuwe bomen te planten en de talloze esdoorns aan te pakken, die juist een bedreiging vormen voor de dennen (en eiken).

Twee Food Truck Festivals

Dit jaar waren er twee food truck festivals, het grote in het Westbroekpark en een kleine voor kinderen op het voorplein bij Madurodam.

Het Van Stolkpark: een aanval op de wildernis

Bewoners van het Van Stolkpark zullen onze wijk ongetwijfeld beschouwen als een fraai en geliefd wandelgebied. Ik kan tenminste niet uit mijn raam kijken of ik zie mensen wandelen, met hun hond, kinderen of juist met ouderen. Een lommerrijke omgeving die daar van harte toe uitnodigt. Veel groen en bomen sieren niet alleen de straten, maar ook de heuvelige duinen in de bosjes. Eigenlijk kan je nauwelijks nog spreken over een duinlandschap. Overal is de bodem met grassen bedekt en zelfs van later neergezette zeedennen zijn er nog maar weinig over. Het bos is een loofwoud geworden.

Dat echte specifieke duinlandschap werd na de Napoleontische tijd aan het begin van de 19e eeuw niet door iedereen zo positief beoordeeld. Naar de maatstaven van die tijd ging het om woeste gronden. Sommigen vonden dat die maar snel tot nut gemaakt moesten worden. Ontginnen dus, afgraven en akkers aanleggen. Het vrijgekomen zand kon goed gebruikt worden bij de aanleg van wegen en het dempen van de stinkende grachten in Den Haag. Op deze manier ging de Scheveningse 'wildernis' steeds meer economische betekenis krijgen. Temeer daar de afgegraven gronden ook goede mogelijkheden boden voor bebouwing. De ontwikkeling van de badplaats was daar trouwens meer debet aan dan de landbouw. Maar hoe dan ook, het duingebied werd steeds meer deel van de bewoonde wereld. De Badhuisstraat en de Keizerstraat met de omliggende buurten begonnen rond 1850 aan een duidelijke groei. De Kanaalweg, aanvankelijk een onverhard duinpad, werd in 1848-1851 ver-

Kaart Scheveningen e.o., Smulders, 1900

Aanleg Westbroekpark, anonieme foto, 1926
(foto alsmede kaart afkomstig uit: Geschiedenis van Scheveningen)

Wandelaars bij de Waterpartij, in 1882 opgeleverd

hard. Maar dat was dan ook wel zo'n beetje de grens met de bewoonde wereld. Daarachter lag de 'pure natuur' van het Scheveningsche Bosch. Natuurlijk werd het bos doorsneden door de tolweg die de stad met het dorp Scheveningen verbond, maar verder hier geen afgravingen en uitsluitend wat villa's aan het einde van de weg. Men beseftte dat men zuinig moest zijn op het gebied waar men zo mooi kon wandelen. De 'schone wandeling' waar Den Haag zo trots op was.

Maar was het bos wel overal zo 'schoon'? Waar later het Van Stolkpark aangelegd zou worden was eerder sprake van grillig duinlandschap. En dus zou dit 'woeste' gebied makkelijk ten prooi kunnen vallen aan 'de beschaving'. Als offensief werd een plan voor de verfraaiing van het bos en het duinlandschap opgesteld en waar mogelijk moesten akkers ook weer aan de natuur terugggegeven worden. Jhr. H.C.A. Ver Heull – precies, van de mooie marmeren bank – was de grote kracht achter een uitgebreide beplanting. In 1865 gingen 20.000 eiken en 1000 populieren de grond in. In de daarop volgende jaren ging dat door. Bovendien begon men in 1868 met de aanleg van de waterpartij, een project dat maar liefst vijftien jaar ging duren. Thomas van Stolk was het zeer eens met Ver Heull. Beplanting van het Scheveningse Bosch was erg belangrijk.

Maar onze vriend was het niet erg eens met de idee dat er tussen die aanplant geen mooie villa's gebouwd mochten worden; een plan dat aanvankelijk zeer tegen de zin van de gemeente in ging, die de 'pure natuur' van de beboste duinen graag in ere had gelaten. De rest van het verhaal is in de Koerier op vele manieren in het verleden al uitgebreid aan de orde geweest!

De geschiedenis van het Van Stolkpark in Scheveningen is van betrekkelijk recente datum. Die van het dorp Scheveningen niet. Een gehucht bestond al rond het jaar 1000 in het Haagambacht. De naam Scheveningen duikt in de 13e eeuw op. Het dorp ontwikkelde zich door de vishandel met het nabijgelegen Den Haag. Maar natuurlijk kwam in de 19e eeuw de badplaats met de voor buitenlanders onuitsprekelijke naam pas echt op de kaart te staan. Of zoals Louis Davids zei: 'Er is geen strand zo charmant, als het Scheveningse strand. Daar flirt de bloem van Nederland.'

Maar ook nog veel eerder blijkt Scheveningen een bijzondere plaats geweest te zijn. In twee door Walburg Pers fraai uitgegeven boekdelen wordt dat zeer leesbaar uit de doeken gedaan. Pas in deel twee speelt het Van Stolkpark helemaal mee. Eigenlijk een jonge wijk. Ontstaan om schoon te kunnen blijven wandelen. Laten we dat koesteren.

Hanneke Teekens

Fietspaden in de Scheveningse Bosjes 2

Bij het verschijnen van de vorige Koerier was er sprake van een prijsvraag, uitgeschreven door de gemeente over de naamgeving van fietspaden in de Scheveningse Bosjes. Het betrof de fietspaden aan de stadszijde van de Professor Teldersweg. Bij de uitslag bleken de namen Duinmeierpad, Galgenpad, Het Hooge Paadje en het Jonge Rijspad favoriet.

Op 27 augustus jl. besloten B & W de voorstellen over te nemen en vast te stellen. Zodoende kom je bij de Teldersweg ter hoogte van het Indisch Monument nu terecht op het Galgenpad, dat leidt naar de tramhalte op de Scheveningseweg tegenover de Adriaan Goekooplaan.

Ter hoogte van de Promenade splitst het fietspad zich vanaf de Scheveningseweg in twee takken: het ene, nu Duinmeierpad genoemd, loopt vrijwel naast de autoweg tot aan de Wittebrug; het andere fietspad heet Jonge Rijspad en loopt een aantal meters oostelijker over het tracé van de vooroorlogse Ver Huellweg, naar de Ver Huellweg ter hoogte van de Bataaf.

Het derde fietspad is Het Hooge Paadje; dat begint bij de Kerkhoflaan en komt ook uit bij de Ver Huellweg ter hoogte van de Bataaf. Het was afwachten wat de Straatnaamcommissie verder zou voorstellen over de namen voor de fietspaden aan de zeezijde van de Teldersweg. De besluiten voor benoeming van die fietspaden vielen dezelfde 27 augustus: Dwarsweg en Ten Vijverpad. De Dwarsweg is het fietspad dat begint bij de Hogeweg en eindigt bij de Teldersweg. Dit pad begint bij de Promenade en loopt langs de zeezijde van de Teldersweg naar Madurodam.

De Dwarsweg is eigenlijk terug van weg-

Huize Ten Vijver en links daarvan het complex van koetshuis en stallen langs de Dwarsweg in 1912.

geweest. Op 16 juni 1885 namen Burgemeester en Wethouders van 's-Gravenhage een besluit tot naamgeving van de wegen in het Van Stolkpark. De weg 'tusschen den Cremerweg en den Hoogeweg' kreeg de naam Dwarsweg. Na de sloop van Huize Ten Vijver en de villa's langs de Cremerweg in 1943 stonden er geen huizen meer langs deze wegen en werd in 1945 besloten de naam Dwarsweg te laten vervallen en de Cremerweg te beperken tot het niet-aangetaste deel tussen de Cremerbrug en de Nieuwe Parklaan.

Het Ten Vijverpad verwijst naar Huize Ten Vijver, dat in 1905 werd gebouwd door Anthony en Helene Kröller-Müller. De naam Ten Vijverpad sluit dus prachtig aan.

Maar daarmee is het besluit tot naamgeving

van fietspaden nog niet compleet. De fietspaden aan de overzijde van het Schevenings Kanaal zijn in het besluit meegenomen. Het betreft hier het Tramwegpad, het Duinroospad en het Kwekerijpad. Alle drie de paden liggen aan de overkant van het Kanaal. Het Tramwegpad slingert zich langs de Badhuisweg en is vernoemd naar de vroegere Blauwe tram tussen Leiden en Scheveningen, die langs de Badhuisweg naar het Kurhaus reed. Het Duinroospad begint bij de Klatterweg en loopt naar de sportterreinen in Klein Zwitserland. Het Kwekerijpad verbindt twee takken van de Kwekerijweg en loopt achter de gebouwen van het voormalige departement van Verkeer en Waterstaat.

Anneke Landheer-Roelants

Schoonmaakactie in het groen langs de Scheveningseweg

Locatie: groengebied tussen Scheveningseweg en Van Stolkweg

Frequentie: elke tweede zaterdag na ingang van een seizoen => tweede zaterdag van maart, van juni, van september en van december:
12 december 2015; 12 maart, 11 juni, 10 september 2016 / Start 11 uur.

Coördinatie/vrijwilligers:
Hans Wassenaar, tel.: 06-408 915 97
Eric Rasmussen

Aanpak: in twee groepen van max. 3 personen het park doorlopen; linkershelft van het park en rechterhelft van het park, tot aan de Shell-pomp.

Hier doen we het voor, ligt er al ca. 3 weken, foto Hans Wassenaar

Stolkjes

Korte advertenties (max. 30 woorden platte tekst) kunnen worden gemaald naar de redactie:
info@vanstolkpark.nl.

Kosten plaatsing: 10 euro.

Mijn hulp Moniek Somai is nog een aantal uur in de week beschikbaar.

Ze werkt hard en is betrouwbaar. U kunt haar bellen op: 06 16 11 82 61.

Referentie is mogelijk.